

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією

«УЗГОДЖЕНО»

Гарант освітньо-професійної програми
«Фармація»

_____ Сергій КОВАЛЬОВ

«_____» _____ 20__ року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова вченої ради міжнародного
факультету

_____ Лілія БУРЯ

Протокол від _____ 20__ №__

СИЛАБУС

Латинська мова у фармації
обов'язкова навчальна дисципліна

рівень вищої освіти

галузь знань
спеціальність

кваліфікація освітня
кваліфікація професійна
освітньо-професійна програма
форма навчання
курс і семестр вивчення навчальної
дисципліни

другий (магістерський) рівень вищої
освіти

22 «Охорона здоров'я»
226 Фармація,
промислова фармація
магістр фармації
фармацевт
«Фармація»
заочна
II курс, III семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри
іноземних мов з латинською мовою
та медичною термінологією

Зав. кафедри _____ Олена БСЛЯЄВА

Протокол від _____ 20__ №__

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Беляєва Олена Миколаївна, к.пед.н., доцент Сологор Ірина Миколаївна, к.філол.н., доцент Роженко Інеса Віталіївна Таран Зінаїда Михайлівна Гурай Людмила Порфиріївна
Профайли викладачів	https://foreign-lang.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	+ 38 0532 608 704
Е-mail:	Беляєва Олена Миколаївна o.bieliaieva@pdmu.edu.ua Сологор Ірина Миколаївна i.solohor@pdmu.edu.ua Роженко Інеса Віталіївна i.rozhenko@pdmu.edu.ua Таран Зінаїда Михайлівна z.taran@pdmu.edu.ua Гурай Людмила Порфиріївна l.hurai@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://foreign-lang.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 3 / 90, із них:

Лекції (год.) – програмою не передбачені

Практичні (год.) – 12

Самостійна робота (год.) – 72

Консультації – 6

Вид контролю – ПМК

Політика навчальної дисципліни

Загальні засади, на яких ґрунтується політика вивчення навчальної дисципліни «Латинська мова у фармації»: дотримання суб'єктами освітнього процесу (здобувачами освіти й науково-педагогічними працівниками) правил академічної доброчесності, які передбачають свідому відмову будь-яких форм академічного плагіату, об'єктивне оцінювання результатів навчання, обов'язкове

посилання на джерела інформації тощо, що викладені в Кодексі академічної доброчесності Полтавського державного медичного університету (<https://u.to/bYEsHQ>); залучення здобувачів освіти до академічної культури й наукової роботи; формування рівня теоретичних знань, умінь, практичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності; збереження та популяризація загальнолюдських, національних і професійних цінностей; ознайомлення здобувачів освіти з основами медичної етики й деонтології; пропагування здорового способу життя; створення умов для підтримання суб'єктами освітнього процесу позитивного іміджу та ділової репутації ПДМУ у вітчизняному й зарубіжному освітньо-науковому просторі; створення умов для реалізації мовних, інтелектуальних і когнітивних здібностей здобувачів освіти; формування гуманістичного світогляду, толерантності, мультикультурності.

Конкретні вимоги: неприпустимість пропусків і запізнь без поважної причини; активна участь здобувачів освіти на практичних заняттях; систематичне виконання всіх видів завдань, передбачених робочою навчальною програмою з латинської мови та медичної термінології; заборона користуватися девайсами, крім випадків, коли на занятті застосовуються інтерактивні програми Kahoot чи Quizlet. **Система заохочень:** здобувачі освіти – учасники наукового гуртка, які демонструють високі особисті наукові досягнення, можуть претендувати на отримання автоматом найвищого балу за ПМК з латинської мови та медичної термінології.

Політика у сфері оцінювання всіх видів навчальних досягнень здобувачів освіти ґрунтується на принципах прозорості, об'єктивності й відкритості. Кафедра дотримується неухильного курсу щодо студентоцентрованого навчання, практичної реалізації принципів індивідуалізації і диференціації в навчанні, а також викорінення будь-яких проявів суб'єктивізму й заангажованості щодо оцінювання. Загальні положення політики викладені в нормативних документах за посиланням (<https://u.to/cr0fHA>).

Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, що відповідають програмним результатам навчання обов'язкової навчальної дисципліни або її розділу, теми (тем), які передбачені робочою програмою (силабусом) даної навчальної дисципліни підлягають визнанню відповідно до положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в Полтавському державному медичному університеті (<https://u.to/cr0fHA>).

З огляду на те, що освітній процес 2024-2025 н.р. відбувається в умовах воєнного стану, уведеного Указом Президента України у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, здобувачі освіти й науково-педагогічні працівники зобов'язані дотримуватися правил, спрямованих на збереження життя та здоров'я учасників освітнього процесу. Зокрема, у разі надходження сповіщення про повітряну тривогу чи загрозу ракетного удару студенти на чолі з викладачем повинні організовано прослідувати до споруд цивільного захисту та перебувати в них до отримання сповіщення про відбій тривоги. Під час повітряної тривоги категорично заборонено перебувати в приміщеннях чи коридорах кафедри, а також покидати захисні приміщення до отримання команди "відбій повітряної тривоги". Освітній процес може продовжуватися в укритті, а після отримання сповіщення про відбій повітряної

тривоги здобувачі освіти й викладачі повинні повернутися до навчальних аудиторій, якщо за розкладом заняття ще не закінчилося.

Опис навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Латинська мова у фармації» є латинська фонетика, фахова лексика і термінологія, елементи латинської граматики і словотворення в обсязі, необхідному для використання греко-латинських термінів, скорочень і кліше в усному й писемному фаховому мовленні. Навчальна дисципліна вивчається здобувачами освіти другого року навчання (скорочений нормативний термін навчання) протягом третього семестру.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити

Для успішного засвоєння навчальної дисципліни «Латинська мова у фармації» здобувач освіти повинен володіти обсягом теоретичних знань і понять із фонетики й графіки, морфології, синтаксису, лексикології, фразеології, словотвору української та іноземної мов, передбачених Державним стандартом базової і повної середньої освіти: алфавіт, літера, звук (голосний, приголосний), диграф, дифтонг, складоподіл, наголос, частини мови, морфологічні ознаки частин мови, функції у словосполученні (реченні), типи синтаксичного зв'язку в словосполученні, прямий додаток, непрямий додаток, основні типи системних зв'язків між лексичними одиницями (синонімія, антонімія, омонімія, гіперонімія, паронімія), способи словотворення – афіксальний, словоскладання, основоскладання, конверсія.

Постреквізити

Навчальна дисципліна «Латинська мова у фармації» слугує прикладною дисципліною для навчальних дисциплін циклу загальної підготовки «Англійська мова (за професійним спрямуванням)», «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Нормальна фізіологія», «Загальна та неорганічна хімія», «Фармацевтична ботаніка», «Анатомія людини» і навчальних дисциплін циклу професійної підготовки «Фармакологія», «Патофізіологія», «Мікробіологія з основами епідеміології».

Мета й завдання:

- мета оволодіння навчальною дисципліною «Латинська мова у фармації» полягає в засвоєнні базової лексики та фахової термінології, а також елементів нормативної граматики латинської мови, необхідних для підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я», які навчаються за спеціальністю 226 «Фармація, промислова фармація», здобувають освітню кваліфікацію «Магістр фармації». Кінцевою метою є розуміння змісту греко-латинських анатомічних, фармацевтичних і клінічних термінів, мовних і мовленнєвих кліше та їх використання в практичній діяльності магістра фармації;

- основні завдання вивчення навчальної дисципліни «Латинська мова у фармації» є засвоєння обсягу знань з фонетики, орфографії, морфології, синтаксису, термінологічного словотворення латинської мови та формування на цій основі базових лінгвопрофесійних умінь і навичок, необхідних для виконання навчальних, квазіпрофесійних і професійних завдань.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна

Навчальна дисципліна «Латинська мова у фармації» забезпечує набуття здобувачами освіти компетентностей:

- інтегральної:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі, практичні проблеми в галузі фармації в процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів фармацевтичного аналізу, що передбачають проведення хімічних, біофармацевтичних, фізико-хімічних, біологічних та ін. досліджень та/або використання інформаційних технологій інтегрування знань, критично осмислювати та вирішувати складні завдання, формулювати міркування за наявності неповної інформації, коректно і зрозуміло доносити знання та думки до фахової і не фахової аудиторії.

- загальних:

ЗК 03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 04. Здатність спілкуватися англійською мовою. Здатність використовувати міжнародні греко-латинські терміни, скорочення і кліше у фаховому усному й писемному мовленні.

ЗК 09. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

- спеціальних (фахових):

ФК 04. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію у сфері фармації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК 06. Здатність здійснювати консультування щодо рецептурних і безрецептурних лікарських засобів й інших товарів аптечного асортименту, фармацевтичну опіку під час вибору та реалізації лікарських засобів природного та синтетичного походження шляхом оцінки співвідношення ризик/користь, сумісності, із врахуванням їх біофармацевтичних, фармакокінетичних, фармакодинамічних та фізико-хімічних хімічних особливостей, показань/протипоказань до застосування, керуючись даними про стан здоров'я конкретного хворого.

Програмні результати навчання (ПРН), формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

ПРН 01. Мати та застосовувати спеціалізовані концептуальні знання у сфері фармації та суміжних галузях із урахуванням сучасних наукових здобутків

ПРН 09. Формулювати, аргументувати, зрозуміло і конкретно доносити до фахівців і нефахівців, у тому числі до здобувачів вищої освіти інформацію, що базується на власних знаннях та професійному досвіді, основних тенденціях розвитку світової фармації та дотичних галузей.

ПРН 32. Розвивати здатність підтримувати достатню професійну компетентність шляхом навчання впродовж життя.

Результати навчання:

Навчальна дисципліна «Латинська мова у фармації» передбачає формування у здобувачів освіти комплексу знань, умінь і навичок, необхідних для успішного вирішення навчальних, квазіпрофесійних і професійних завдань.

Здобувачі повинні засвоїти (знати):

- основні етапи розвитку латинської мови;
- загальні відомості про латинський іменник;
- загальні відомості про латинський прикметник;
- загальні відомості про латинське дієслово;
- загальні відомості про латинський прислівник, займенник, числівник;
- загальні відомості про латинський синтаксис;
- загальні відомості про термінологічний словотвір;
- загальні відомості про поширені у практичній діяльності фармацевтичного працівника лікарські форми;
- базові терміни, які позначають поняття технології ліків;
- інтегровану (комбіновану) класифікацію лікарських форм;
- правила оформлення латинської частини рецепта;
- правила виписування рецептів на різні групи препаратів;
- інформативні словотворчі елементи в назвах препаратів;
- латинські та грецькі префікси в фармацевтичній та клінічній термінології.;
- найпоширеніші греко-латинські початкові та проміжні терміноелементи;
- найпоширеніші греко-латинські кінцеві терміноелементи;
- латинськомовні паремії.

Здобувачі освіти повинні вміти:

використовувати греко-латинські анатомічні, фармацевтичні й клінічних терміни, мовних і мовленнєвих кліше в навчальній, квазіпрофесійній і професійній діяльності фармацевтичного працівника.

Структура навчальної дисципліни

Зміст змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усьо-го	у тому числі			
		Лекції	Прак-тичні заняття	Консультації	СРС
1	2	3	4	5	6
Модуль 1 «Латинська мова у фармації»					
Тема 1. Алфавіт. Правила читання букв і словосполучень. Класифікація звуків. Диграфи. Дифтонги. Грецькі словотвірні елементи. Наголос. Поняття про довготу і короткість голосних.	2	-	-	-	2
Тема 2. Іменник. Граматичні категорії іменника. Словникова форма. Визначення основи. Лексичний мінімум. Латинськомовні паремії.	5	-	2	1	2
Тема 3. Загальне поняття про прикметник. Граматичні категорії. Визначення основи. Алгоритм узгодження прикметників з	5	-	2	1	2

іменниками. Лексичний мінімум. Латинськомовні паремії.					
Тема 4. Загальне поняття про рецепт. Частини рецепта. Граматична структура рецепта. Лексичний мінімум. Латинськомовні паремії.	5	-	2	1	2
Тема 5. Прикметники III відміни. Основні суфікси прикметників III відміни. Рецептурні вислови з прикметниками III відміни. Лексичний мінімум. Латинськомовні паремії.	5	-	2	1	2
Тема 6. Ступені порівняння прикметників. Недостатні ступені порівняння. Лексичний мінімум. Латинськомовні паремії.	5	-	2	1	2
Тема 7. Дієслово. Граматичні категорії дієслова. Неозначена форма дієслова (infinitivus). Визначення основи і дієвідміни дієслів. Наказовий спосіб. Латинськомовні паремії.	2	-	-	-	2
Тема 8. Іменники I відміни. Винятки з правила про рід. Лексичний мінімум. Загальне поняття про прийменники та сполучники. Латинськомовні паремії.	2	-	-	-	2
Тема 9. Основні моделі фармацевтичних термінів. Прикметники, що характеризують лікарські засоби за фармакологічною дією. Основні суфікси прикметників I-II відміни. Латинськомовні паремії.	2	-	-	-	2
Тема 10. Іменники II відміни. Винятки щодо роду іменників другої відміни. Прізвища в назвах лікарських препаратів. Латинськомовні паремії.	2	-	-	-	2
Тема 11. Загальне поняття про хімічну номенклатуру. Назви хімічних елементів. Назви кислот. Назви оксидів. Назви основ.	2	-	-	-	2
Тема 12. Назви солей. Назви органічних калієвих і натрієвих солей. Назви кислотних і вуглеводневих радикалів. Назви складних ефірів. Грецькі числівникові префікси в хімічній номенклатурі. Латинськомовні паремії.	2	-	-	-	2
Тема 13. Тривіальні (умовні) назви лікарських засобів. Способи утворення тривіальних назв лікарських препаратів	2	-	-	-	2

(аббревіація, суфіксація, префіксація, основоскладання).					
Тема 14. Поняття про терміноелемент (частотний відрізок). Найважливіші терміноелементи, які використовуються в тривіальних назвах лікарських препаратів. Латинськомовні паремії.	2	-	-	-	2
Тема 15. Найменування вітамінів та полівітаміних комбінованих препаратів. Найменування гормональних препаратів. Найменування ферментних препаратів. Латинськомовні паремії.	2	-	-	-	2
Тема 16. Пасивні дієприкметники минулого часу. Узгодження з іменниками. Назви сироваток, вакцин і анатоксинів. Латинськомовні паремії.	2	-	-	-	2
Тема 17. Іменники III відміни. Типи основи: приголосний, голосний та мішаний. Особливості відмінювання. Латинськомовні паремії.	2	-	-	-	2
Тема 18. Іменники чоловічого роду III відміни. Винятки з правила про рід. Іменники жіночого роду III відміни. Винятки з правила про рід. Іменники середнього роду III відміни. Винятки з правила про рід. Латинськомовні паремії.	2	-	-	-	2
Тема 19. Прикметники III відміни в ботанічних назвах. Прикметники fortis, e та mitis, e. Латинськомовні паремії.	2	-	-	-	2
Тема 20. Активні дієприкметники теперішнього часу. Назви інгредієнтів у складному рецепті. Латинськомовні паремії.	2	-	-	-	2
Тема 21. Особливості вживання ступенів порівняння в ботанічній номенклатурі. Використання відмінків при ступенях порівняння.	2	-	-	-	2
Тема 22. Іменники IV відміни. Винятки з правила про рід. Іменники V відміни. Винятки з правила про рід. Латинськомовні паремії.	2	-	-	-	2
Тема 23. Прийменникові конструкції в усному й писемному мовленні фармацевта. Латинськомовні паремії.	2	-	-	-	2
Тема 24. Загальні відомості з біномінальної ботанічної номенклатури. Граматичні моделі ботанічних назв. Назва	2	-	-	-	2

лікарської рослинної сировини. Назви алкалоїдів та глюкозидів. Латинськомовні паремії.					
Тема 25. Прислівник. Ступені порівняння прислівників. Прислівники, які вживаються у фармацевтичній термінології. Найменування порошків за ступенем подрібнення. Латинськомовні паремії.	2	-	-	-	2
Тема 26. Загальне поняття про латинський числівник. Загальне поняття про латинський займенник. Латинськомовні паремії.	2	-	-	-	2
Тема 27. Номенклатура лікарських засобів. Основоположні фармацевтичні поняття. Назви сировини рослинного і тваринного походження та продуктів первинної переробки. Найменування лікарських препаратів-виряжок із рослинної сировини. Латинськомовні паремії.	2	-	-	-	2
Тема 28. Тверді форми ліків. Загальна характеристика. Латинськомовні паремії.	2	-	-	-	2
Тема 29. Рідкі форми ліків. Загальна характеристика. Латинськомовні паремії.	2	-	-	-	2
Тема 30. М'які форми ліків. Загальна характеристика. Офіційні форми ліків, що використовуються за кордоном. Латинськомовні паремії.	2	-	-	-	2
Тема 31. Загальні відомості про клінічну термінологію. Латинські та грецькі префікси в клінічній термінології. Латинськомовні паремії.	2	-	-	-	2
Тема 32. Найпоширеніші греко-латинські початкові та проміжні терміноелементи. Поширені у фаховому мовленні терміни. Латинськомовні паремії.	2	-	-	-	2
Тема 33. Суфікси -itis, -oma, -iasis, -osis, -ismus. Поширені у фаховому мовленні терміни. Латинськомовні паремії.	2	-	-	-	2
Тема 34. Підсумковий модульний контроль	9	2	-	1	6
Разом	90	12	-	6	72

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції – програмою не передбачені

Тематичний план семінарських занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на семінарському занятті – програмою не передбачені

Тематичний план практичних занять за Модулем 1 «Латинська мова у фармації»

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
Модуль 1 «Латинська мова у фармації»		
1	Іменник. Граматичні категорії іменника. Словникова форма. Визначення основи. Лексичний мінімум. Латинськомовні паремії.	2
2	Загальне поняття про прикметник. Граматичні категорії. Визначення основи. Алгоритм узгодження прикметників з іменниками. Лексичний мінімум. Латинськомовні паремії.	2
3	Загальне поняття про рецепт. Частини рецепта. Граматична структура рецепта. Лексичний мінімум. Латинськомовні паремії.	2
4	Прикметники III відміни. Основні суфікси прикметників III відміни. Рецептурні вислови з прикметниками III відміни. Лексичний мінімум. Латинськомовні паремії.	2
5	Ступені порівняння прикметників. Недостатні ступені порівняння. Лексичний мінімум. Латинськомовні паремії.	2
6	Підсумковий модульний контроль.	2
РАЗОМ		12

Самостійна робота

№ з/п	Тема	К-сть годин
Модуль 1 «Латинська мова у фармації»		
1	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	10
2	Підготовка до підсумкового модульного контролю	6
3	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять:	56
3.1	Алфавіт. Правила читання букв і словосполучень. Класифікація звуків. Диграфи. Дифтонги. Грецькі словотвірні елементи. Наголос. Поняття про довготу і короткість голосних.	2
3.2	Дієслово. Граматичні категорії дієслова. Неозначена форма дієслова (infinitivus). Визначення основи і дієвідміни дієслів. Наказовий спосіб. Латинськомовні паремії.	2
3.3	Іменники I відміни. Винятки з правила про рід. Лексичний мінімум. Загальне поняття про прийменники та сполучники.	2

	Латинськомовні паремії.	
3.4	Основні моделі фармацевтичних термінів. Прикметники, що характеризують лікарські засоби за фармакологічною дією. Основні суфікси прикметників I-II відміни. Латинськомовні паремії.	2
3.5	Іменники II відміни. Винятки щодо роду іменників другої відміни. Прізвища в назвах лікарських препаратів. Латинськомовні паремії.	2
3.6	Загальне поняття про хімічну номенклатуру. Назви хімічних елементів. Назви кислот. Назви оксидів. Назви основ.	2
3.7	Назви солей. Назви органічних калієвих і натрієвих солей. Назви кислотних і вуглеводневих радикалів. Назви складних ефірів. Грецькі числівникові префікси в хімічній номенклатурі. Латинськомовні паремії.	2
3.8	Тривіальні (умовні) назви лікарських засобів. Способи утворення тривіальних назв лікарських препаратів (аббревіація, суфіксація, префіксація, основоскладання).	2
3.9	Поняття про терміноелемент (частотний відрізок). Найважливіші терміноелементи, які використовуються в тривіальних назвах лікарських препаратів. Латинськомовні паремії.	2
3.10	Найменування вітамінів та полівітамінних комбінованих препаратів. Найменування гормональних препаратів. Найменування ферментних препаратів. Латинськомовні паремії.	2
3.11	Пасивні дієприкметники минулого часу. Узгодження з іменниками. Назви сироваток, вакцин і анатоксинів. Латинськомовні паремії.	2
3.12	Іменники III відміни. Типи основи: приголосний, голосний та мішаний. Особливості відмінювання. Латинськомовні паремії.	2
3.13	Іменники чоловічого роду III відміни. Винятки з правила про рід. Іменники жіночого роду III відміни. Винятки з правила про рід. Іменники середнього роду III відміни. Винятки з правила про рід. Латинськомовні паремії.	2
3.14	Прикметники III відміни в ботанічних назвах. Прикметники fortis, e та mitis, e. Латинськомовні паремії.	2
3.15	Активні дієприкметники теперішнього часу. Назви інгредієнтів у складному рецепті. Латинськомовні паремії.	2
3.16	Особливості вживання ступенів порівняння в ботанічній номенклатурі. Використання відмінків при ступенях порівняння.	2
3.17	Іменники IV відміни. Винятки з правила про рід. Іменники V відміни. Винятки з правила про рід. Латинськомовні паремії.	2
3.18	Прийменникові конструкції в усному й писемному мовленні фармацевта. Латинськомовні паремії.	2
3.19	Загальні відомості з біномінальної ботанічної номенклатури. Граматичні моделі ботанічних назв. Назва лікарської рослинної сировини. Назви алкалоїдів та глюкозидів. Латинськомовні	2

	паремії.	
3.20	Прислівник. Ступені порівняння прислівників. Прислівники, які вживаються у фармацевтичній термінології. Найменування порошків за ступенем подрібнення. Латинськомовні паремії.	2
3.21	Загальне поняття про латинський числівник. Загальне поняття про латинський займенник. Латинськомовні паремії.	2
3.22	Номенклатура лікарських засобів. Основоположні фармацевтичні поняття. Назви сировини рослинного і тваринного походження та продуктів первинної переробки. Найменування лікарських препаратів-виряток із рослинної сировини. Латинськомовні паремії.	2
3.23	Тверді форми ліків. Загальна характеристика. Латинськомовні паремії.	2
3.24	Рідкі форми ліків. Загальна характеристика. Латинськомовні паремії.	2
3.25	М'які форми ліків. Загальна характеристика. Офіційні форми ліків, що використовуються за кордоном. Латинськомовні паремії.	2
3.26	Загальні відомості про клінічну термінологію. Латинські та грецькі префікси в клінічній термінології. Латинськомовні паремії.	2
3.27	Найпоширеніші греко-латинські початкові та проміжні терміоеlementи. Поширені у фаховому мовленні терміни. Латинськомовні паремії.	2
3.28	Суфікси -itis, -oma, -iasis, -osis, -ismus. Поширені у фаховому мовленні терміни. Латинськомовні паремії.	2
РАЗОМ		72

Індивідуальні завдання

1.Опрацювання літературних джерел, необхідних для виконання самостійних наукових досліджень і підготовка за їх результатами наукових публікацій і доповідей, створення презентацій.

2. Написання тез і матеріалів доповідей.

3. Робота зі словниками, довідниками, фаховою літературою.

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів освіти до ПМК

1. Латинський алфавіт.
2. Правила читання та вимови в латинській мові. Наголос. Поняття про довготу і короткість голосних.
3. Морфологічні категорії іменників. Правило запису іменників у словник. Правило визначення основи іменників.
4. I відміна іменників. Винятки з правила про рід.
5. II відміна іменників. Винятки щодо роду іменників другої відміни. Прізвища в назвах лікарських препаратів.
6. III відміна іменників. Типи основи. Особливості відмінкових закінчень голосного й мішаного типів. Особливості відмінювання іменників грецького походження на «-sis», а також латинських іменників на кшталт febris.

7. Іменники IV і V відміни.
8. Загальні відомості про латинський прикметник: граматичні категорії; визначення основи; поділ на групи. Прикметники I і II відміни. Основні суфікси прикметників I-II відміни.
9. Прикметники III відміни. Правило визначення основи прикметників, прикметників з одним родовим закінченням зокрема. Прикметники *fortis*, *e* і *mitis*, *e*. Рецептурні вислови з прикметниками III відміни. Прикметники, що характеризують лікарські засоби за фармакологічною дією. Особливості вживання ступенів порівняння в ботанічній номенклатурі.
10. Морфологічні категорії латинського дієслова. Дійсний спосіб дієслова (*indicativus*). Дієслово «*esse*». Порядок слів у латинському реченні. Умовний спосіб дієслова (*conjunctivus*). Дієслово *fiō*, *fieri* та його вживання в рецептурі.
11. Загальне поняття про латинський прийменник. Прийменникові конструкції в усному й писемному мовленні фармацевта.
12. Пасивні дієприкметники минулого часу. Назви сироваток, вакцин і анатоксинів.
13. Активні дієприкметники теперішнього часу у фармацевтичній термінології. Назви інгредієнтів у складному рецепті.
14. Загальне поняття про латинський прислівник. Ступені порівняння прислівників. Прислівники у фармацевтичній термінології. Найменування порошків за ступенем подрібнення.
15. Загальне поняття про латинський займенник.
16. Загальні відомості про систему латинського числівника. Грецькі числівникові префікси в хімічній номенклатурі.
17. Типи синтаксичного зв'язку, поширені в медичній термінології. Основні моделі фармацевтичних термінів.
18. Префіксація. Відприйменникові префікси. Найуживаніші латинські і грецькі префікси.
19. Суфіксація. Характеристика поширених іменникових і прикметникових суфіксів.
20. Загальне поняття про рецепт. Структура рецепта. Правила оформлення латинської частини рецепта. Прості та складні рецепти. Спеціальні позначення в рецепті. Виписування рецептів розгорнутим і згорнутим способом. Поняття про магістральні й офіційальні лікарські засоби. Поняття про способи призначення лікарських засобів та основні шляхи введення лікарських речовин в організм.
21. Основні правила, яких необхідно дотримуватися при виписуванні рецептів зі скороченнями. Поширені рецептурні скорочення.
22. Загальні відомості з біноміальної ботанічної номенклатури. Граматичні моделі ботанічних назв. Назви ботанічних родин.
23. Тривіальні назви лікарських засобів. Способи утворення тривіальних назв лікарських препаратів. Інформативні словотворчі елементи, які використовуються в тривіальних назвах лікарських препаратів. Назви лікарської рослинної сировини. Назви алкалоїдів та глікозидів.
24. Найменування вітамінів та полівітамінних комбінованих препаратів. Найменування гормональних і ферментних препаратів.

25. Особливості вживання латинської номенклатури в гомеопатії.
26. Загальне поняття про латинську хімічну номенклатуру.
27. Загальне поняття про номенклатуру лікарських засобів. Коротка характеристика поширених у практичній діяльності фармацевтичного працівника твердих, рідких і м'яких лікарських форм. Найменування лікарських препаратів – витяжок із рослинної сировини.
28. Інформативні словотворчі елементи в назвах препаратів. Прізвища в назвах лікарських препаратів. Поширені рецептурні скорочення у англomовному дискурсі.
29. Загальне поняття про клінічну термінологію. Терміни-композиції.
30. Латинські та грецькі префікси в клінічній термінології.
31. Найпоширеніші греко-латинські початкові та проміжні терміноелементи.
32. Найпоширеніші греко-латинські кінцеві терміноелементи.
33. Суфікси -itis, -oma, -iasis, -osis, -ismus.
34. Поширені у фаховому мовленні фармацевтичного працівника загальні терміни і професійні вирази.
35. Латинськомовні паремії.

Перелік практичних навичок до ПМК

1. Читати латинською мовою відповідно до усталених у національній традиції норм.
2. Записувати у словниковій формі змінні частини мови.
3. Визначати:
 - основу змінних частин мови;
 - морфологічні категорії змінних частин мови.
4. Визначати спосіб утворення термінологічних одиниць.
5. Перекладати фармацевтичні терміни, терміни-композиції українською мовою, виокремлювати терміноелементи, пояснювати їхнє значення.
6. Виписувати рецепти на тверді, рідкі і м'які лікарські форми розгорнутим і згорнутим способом.
7. Виписувати рецепти на тверді, рідкі і м'які лікарські форми з можливими рецептурними скороченнями.
8. Сприймати інформацію, яка передається рецептом.
9. Засвоїти 150 лексико-фразеологічних одиниць на продуктивному рівні.
10. Використовувати латинські (латинізовані грецькі, гібридні, запозичені) галузеві терміни, номенклатурні найменування і клішовані форми у фаховому мовленні (усному й писемному).

Форма підсумкового контролю успішності навчання – ПМК

Система поточного та підсумкового оцінювання

На першому занятті з навчальної дисципліни «Латинська мова у фармації» викладач ознайомлює здобувачів освіти зі стандартизованими критеріями оцінювання їх навчальних досягнень відповідно до Положення про організацію і методику оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті (<https://u.to/cr0fHA>).

Оцінювання знань, умінь і навичок кожного здобувача освіти проводиться на кожному занятті за чотирибальною (традиційною) шкалою з урахуванням

стандартизованих узагальнених критеріїв оцінювання знань здобувачів вищої освіти (<https://u.to/cr0fHA>). Оцінка успішності за кожне заняття є інтегрованою, тобто, оцінюються всі види роботи здобувача вищої освіти – як при підготовці до заняття, так і під час заняття. Оцінка виставляється викладачем у «Журнал обліку відвідування та успішності» наприкінці заняття або після перевірки індивідуальних контрольних завдань (письмових робіт, розв'язування типових або ситуаційних задач і тестових завдань), але не пізніше 2 календарних днів після проведення заняття.

Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, письмового контролю, вирішення ситуаційних задач, письмового або програмного комп'ютерного тестування на практичних заняттях, дискусії, тощо.

Конвертація оцінки за традиційною 4-бальною шкалою в багатобальну (максимум 120 балів) проводиться лише після останнього поточного заняття, яке передус ПМК.

Конвертація проводиться за таким алгоритмом:

а) підраховується середня оцінка здобувачів освіти за традиційною 4-бальною шкалою, отримана протягом поточних занять за модуль (з точністю до сотих бала);

б) для одержання конвертованої багатобальної сумарної оцінки поточної успішності за модуль середня оцінка, отримана за традиційною 4-бальною шкалою, помножується на коефіцієнт 24.

в) середній бал поточної успішності розраховується на загальну кількість занять у модулі.

ПМК проводиться після засвоєння програми модуля. До складання ПМК допускаються здобувачі освіти, які відвідали всі практичні заняття (або відпрацювали пропущені заняття у встановленому порядку), виконали всі вимоги навчального плану та програми й набрали конвертовану суму балів не меншу за мінімальну – 72 бали.

Результат складання ПМК оцінюється в балах. Максимальна кількість балів за результатами складання ПМК становить 80 балів.

Максимальна кількість балів за модуль становить 200 балів (**120 б. – за поточну діяльність + 80 б. – за ПМК**).

Мінімальна кількість балів за результатами складання ПМК становить 50 балів, **мінімальна кількість балів за модуль становить 122 бали (72 б. – за поточну діяльність + 50 б. – за ПМК)**.

Здобувач вищої освіти має право на перескладання ПМК до закінчення вивчення відповідної дисципліни.

У разі незгоди здобувача освіти з отриманою на ПМК з латинської мови та медичної термінології оцінкою він має право на апеляцію відповідно до Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://u.to/cr0fHA>).

Здобувачі освіти, які за відповідний модуль мають середній бал успішності від 4,5 до 5,0, звільняються від складання ПМК й отримують оцінку за ПМК автоматом згідно з балами, поданими в «Уніфікованій таблиці відповідності балів за поточну успішність балам за ПМК, екзамен і традиційній чотирибальній оцінці» (Додаток 1) поданій у Положенні про організацію і методику оцінювання

навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті (<https://u.to/cr0fHA>).

У разі, якщо здобувач освіти хоче покращити свій результат, він складає ПМК на загальних умовах.

Оцінка з «Латинська мова у фармації» виставляється у «Відомість успішності з дисципліни» і в залікову книжку здобувача освіти протягом двох робочих днів після складання підсумкового модульного контролю.

Методи навчання

1. Традиційні методи – вербальний (пояснення, бесіда), наочний (спостереження, демонстрація, ілюстрація), практичний (виконання вправ, лексичні диктанти).

2. Активні й інтерактивні методи навчання – проблемного викладу навчального матеріалу, flipped learning, blended learning, case study, brainstorming, групова дискусія, ділова гра, навчання в малих групах, евристична бесіда, дослідницькі методи, підготовка проєктів, портфоліо.

Форми та методи оцінювання

Усний контроль:

- індивідуальне опитування;
- фронтальне опитування;

Письмовий контроль

- виконання контрольних письмових робіт (диктанти, відповіді на запитання, виконання вправ та індивідуальних завдань);
- виконання тестових завдань різного рівня складності;
- підсумковий модульний контроль.

Комбіноване опитування

Комп'ютерний контроль

Самоконтроль

Методичне забезпечення:

- матеріали для позанявчального контролю знань, умінь і навичок здобувачів освіти;
- презентації;
- стенди, плакати, таблиці, схеми;
- інтерактивна програма «Nibelung».

Рекомендована література

I. Базова:

Світлична Є.І., Толок І.О. Латинська мова. Підручник. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 440 с.

https://shron1.chtyvo.org.ua/Svitlychna_Yevheniia/Latynska_mova.pdf?PHPSESSID=bhtvqlloekc6dds075o0vls8g52

II. Допоміжна:

1. Латинсько-український медичний енциклопедичний словник: у 2 т., Т.1 А-М / укладачі: О. М. Беляєва, В. М. Ждан, А. З. Цісик. К. : ВСВ «Медицина», 2020. 344 с.

2. Латинсько-український медичний енциклопедичний словник: у 2 т., Т.2 N-W / укладачі: О. М. Беляєва, В. М. Ждан, А. З. Цісик. К.: ВСВ «Медицина», 2020. 456 с.
3. Побічна дія ліків = Side Effects of Medications: навчальний посібник у 2 т. / В.М. Бобирьов, М.М. Потяженко, О.М. Беляєва й ін.; за заг. ред. В.М. Бобирьова, М.М. Потяженка. Вінниця: Вид-во «Нова книга», 2020. Т. 1. 352 с.
4. Побічна дія ліків = Side Effects of Medications: навчальний посібник у 2 т. / В.М. Бобирьов, М.М. Потяженко, О.М. Беляєва й ін.; за заг. ред. В.М. Бобирьова, М.М. Потяженка. Вінниця: Вид-во «Нова книга», 2022. Т. 2. 144 с.

Інформаційні ресурси

<http://la.raycui.com/alphabet.html>

<https://thepharmapedia.com/latin-term-and-abbreviation-commonly-used-in-prescription-writing/pharmacy-notes/>

https://www.resourcepharm.com/pre-reg-pharmacist/pharmacy-abbreviations.html#google_vignette

<https://andrewdunning.ca/latin-greek-scientific-terminology/vocabulary/latin/>

<https://www.transcendwithwords.com/post/medical-terminology-greek-and-latin-origins-and-word-formation-guidelines>

<https://www.drugs.com/article/prescription-abbreviations.html>

<https://openmd.com/dictionary/word-parts/a>

Розробники: завідувач кафедри, кандидат педагогічних наук, доцент Олена Беляєва, доцент закладу вищої освіти, кандидат філологічних наук, доцент Ірина Сологор, викладач закладу вищої освіти Зінаїда Таран